

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมโลกในปัจจุบันมีวิวัฒนาการก้าวหน้ามาก และมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เป็นโลกที่ไร้พรมแดน มีการติดต่อสื่อสารข้อมูลความรู้ถึงกันอย่างใกล้ชิดจำกัดและเกิดการแข่งขันพัฒนาทั้งทางด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีรวมถึงการแข่งขันกันทางการค้ามากขึ้น คนในสังคมเกิดค่านิยมทางวัตถุสูงมาก มีการเอาวัดเอาเปรียบซึ่งกันและกันต่างมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง และพรรคพวกมากกว่าส่วนรวม ขาดการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม อย่างจริงจังและต่อเนื่อง สิ่งต่างๆ ดังกล่าวนี้เป็นปัจจัยส่งผลให้สังคมไทยมีปัญหาซับซ้อน และ เกิดปัญหาเพิ่มพูนหลายด้าน ทั้งปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม อันส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างมาก นอกจากนั้นยังมีปัญหาของคนในชาติ ที่ตกเป็นทาสของยาเสพติด หรือสิ่งที่เป็นอบายมุขต่างๆ ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านี้เป็นภาพสะท้อนให้เห็นว่า สภาพของสังคม เกิดความเสื่อมทางด้าน จริยธรรม จึงมีความจำเป็นที่ต้องเร่งเสริมสร้างพัฒนาทางจริยธรรมให้แก่บุคคลโดยทั่วไป โดยเฉพาะเด็ก และเยาวชนในวัยเรียนควรได้รับการพัฒนาส่งเสริมทางจริยธรรมเป็นอย่างยิ่ง และจากการเกิดภาวะวิกฤตเหตุการณ์ ดังกล่าวทำให้หลายฝ่าย ต่างมีความเห็นว่า การจัด การศึกษาในปัจจุบันเกิดการย่อหย่อนในการอบรมป็นนิสัยให้กับเยาวชนของชาติให้มีความ รับผิดชอบต่อหน้าที่ ทั้งของตนเองและรับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงามมีความ ซื่อสัตย์สุจริต และมีระเบียบวินัย ขยัน อดทน รู้จักประหยัด อดออมเชิงวัตถุ และมุ่งพัฒนาคน ให้มีชีวิตที่พอเพียง ซึ่งสถานศึกษาสมควรได้จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ที่ยั่งยืน และเพื่อให้เยาวชนเป็นพลเมืองดีของสังคมต่อไป (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 1)

อุดมการณ์ของการจัดการศึกษา คือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้าง สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการ อย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทย ทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้สังคมทุกภาค ส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน และสามารถตรวจสอบ ได้อย่างมั่นใจว่า การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาชีวิตและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา ประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองและพึ่งกันเองได้ และสามารถแข่งขันได้ในระดับ นานาชาติ เป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” โดยมีการพัฒนา ที่เหมาะสมกับช่วงวัย พัฒนาคณะตามธรรมชาติและเต็ม

ศักยภาพตรงตามความต้องการ ทั้งในด้านสุขภาพร่างกาย และจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และทักษะคุณธรรมและจิตสำนึกที่พึงประสงค์ และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข (จิระ งามศิลป์, และคนอื่น ๆ, 2550, หน้า 171)

การศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญยิ่ง ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนและจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม และการสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้ ค่อยเนื่องตลอดชีวิตและในมาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ยังได้กำหนดไว้ชัดเจนในมาตรา 24 ข้อ (4) ว่าให้จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝัง คุณธรรม ค่านิยม ที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ไว้ในทุกวิชา ดังนั้น สถานศึกษาทุกแห่งจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาทางจริยธรรมให้กับเด็กและเยาวชนมีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ เพื่อให้การดำเนินการด้านการจัดการศึกษาเป็นไปตามความมุ่งหมายและหลักการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 ข, หน้า 2-5)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550-2554) มีเป้าหมาย และกำหนดทิศทางการมุ่งพัฒนาสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (green and happiness society) โดยให้คนไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยั่งยืน ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจ มีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบการบริหารจัดการประเทศที่ธรรมาภิบาลดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยได้อย่างมีศักดิ์ศรี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3, 2550, หน้า 1)

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชที่ทรงตรัสว่า การศึกษานอกจากจะสอนให้คนเก่งแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะอบรมให้ดีพร้อมกันไปด้วย ประเทศเราจึงจะได้คุณภาพ คือทั้งเก่ง ทั้งดีมาเป็นกำลังของบ้านเมืองให้ความเก่งเป็นปัจจัยและพลังสำหรับการสร้างสรรค์ และให้ความดีเป็นปัจจัยเพื่อประดับประดาหน้าตาความเก่งให้เป็นไปในทางที่ถูกที่ควรเป็นประโยชน์อันพึงประสงค์ (อมรา เล็กเริงสินธุ์, 2542, หน้า 1)

จากสภาพปัญหาในมิติของสังคมที่เปลี่ยนไปก่อให้เกิดความคาดหวังที่สูงกว่าความเป็นจริง ทางด้านจริยธรรม ค่านิยมของคนไทย และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในระดับช่วงชั้นต่าง ๆ ครูมีบทบาทหน้าที่อบรมสั่งสอนนักเรียน ให้เป็นคนดี ประพฤติตนตามมาตรฐานทางจริยธรรม เป็นคนมีศีลธรรมที่ดีงาม แนวทางในการแก้ปัญหาวิธีการหนึ่ง

คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรตระหนักถึงปัญหา มีกระบวนการขั้นตอน และแผนงานในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมร่วมกับสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สำหรับสถานศึกษาทำหน้าที่จัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม มีนโยบายจัดกิจกรรมสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรมนักเรียนนักศึกษาตามความสนใจที่หลากหลาย โดยเฉพาะกิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อป้องกันไม่ให้เยาวชนไปมีวามสนใจกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมสถานศึกษา ปรับปรุงการสอนคุณธรรมจริยธรรมในรูปแบบที่เน้นการปฏิบัติจริงและปรับรูปแบบให้ทันสมัย รวมทั้งจัดการเรียนการสอนจริยธรรมในหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 10)

สังคมโดยทั่วไป มักจะฝากความหวังในเรื่องการส่งเสริมจริยธรรมไว้กับโรงเรียน อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีบุคลากรที่มีความสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีด้านจริยธรรม ซึ่งโรงเรียนทั้งในอดีตและปัจจุบันต่างยอมรับหน้าที่ในการส่งเสริมจริยธรรมด้วยความเต็มใจก็ยังไม่สามารถส่งเสริมจริยธรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางใจได้ สังคมยังมองว่าโรงเรียนยังไม่ประสบผลสำเร็จในหน้าที่นี้ ครูส่วนมากยังให้ความสนใจต่อการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนน้อย มักมุ่งที่จะแก้ปัญหาอื่นที่คิดว่าสำคัญและเร่งด่วนกว่า เช่น การแก้ไขปัญหาด้านการเรียนการสอน การคิดคำนวณ ซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความคิด ที่ครูมักให้ความสำคัญกว่า การที่ครูไม่สนใจในการพัฒนาลักษณะนิสัย ตลอดจนครูไม่ทราบว่า จริยธรรมที่พึงประสงค์ จะปลูกฝังให้เด็กนั้นมีอะไรบ้างที่เป็นจุดเน้น และมีความสามารถ นอกจากนั้นการกำหนดแนวทางการจัดประสบการณ์ ด้านจริยธรรมแก่นักเรียนยังไม่มีรูปแบบที่ดีสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 12)

จริยธรรมเป็นความดีที่พึงปฏิบัติ ทั้งต่อตนเองต่อผู้อื่นและสังคม ซึ่งก่อให้เกิด ความเจริญรุ่งเรืองในสังคม เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าบุคคลที่มีจริยธรรมที่ดีจะเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม เพราะถ้าสังคมใดมีบุคคลที่มีจริยธรรมสูง จะทำให้สังคมนั้นพัฒนาได้อย่างรวดเร็วหรืออาจกล่าวได้ว่าจริยธรรมที่บุคคลในสังคม ประพฤติปฏิบัติย่อมเอื้อต่อการทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า ในทางตรงกันข้าม ถ้าสังคมขาดจริยธรรม อันเป็นมาตรฐานกลางย่อมทำให้เกิดความวุ่นวาย และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ปัญหาที่คนไทยยังขาดจริยธรรมนั้นมีสาเหตุหนึ่งมาจากการปลูกฝังจริยธรรม ในสถาบันการศึกษาไม่ได้ผล เนื่องจาก ไม่มีการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมอย่างเป็นระบบ วิธีการสอนไม่น่าสนใจ การวัดผลประเมินผลไม่ครอบคลุม เน้นเฉพาะด้านความรู้ความจำ ขาดการศึกษาวิจัยพัฒนาและเผยแพร่วิธีการเรียนการสอนจริยธรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาด้านอื่นๆ และพัฒนาการตามวัย อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2539, หน้า 15-16)

จากการสัมภาษณ์ นายประยัด ศรีนวลวงษ์ (2551, พฤษภาคม 15) ประธานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 และนางปาริชาติ เข่งแก้ว (2551, พฤษภาคม 16) ศึกษาธิการเขตที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ได้กล่าวถึง สภาพและปัญหาการส่งเสริม

จริยธรรมนักเรียน ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 สรุปได้ว่า โรงเรียนมีการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนน้อย เพราะทางโรงเรียนมีความเข้าใจว่าการปฏิบัติตน เป็นสิ่งที่นักเรียนต้องประพฤติปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนเป็นประจำ สม่ำเสมอและต้องทำ อย่างต่อเนื่องอยู่แล้ว ปัญหาที่พบเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม คือ ทางโรงเรียนไม่ได้ ส่งเสริมหรือช่วยเหลืออบรมบ่มนิสัยอย่างเป็นระบบ ประกอบกับระเบียบต่างๆที่มีอยู่ กำหนด เป็นเพียงเตือนความจำให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี นักเรียนไม่สามารถนำไป ประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างสม่ำเสมอ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จึงได้ดำเนินการจัดทำกลยุทธ์ เพื่อจัด การศึกษา โดยนำสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550- 2554) นโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาล นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกรอบในการ กำหนดกลยุทธ์การจัดการศึกษา และส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคุณธรรมนำความรู้ อาทิ ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนคุณธรรมนำความรู้ ขยายผล โรงเรียนต้นแบบ กิจกรรมเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน สร้างภูมิคุ้มกันและแก้ปัญหาพฤติกรรม นักเรียน จัดเวทีแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ด้านคุณธรรม ยกย่องโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่น พัฒนาสื่อ ด้านคุณธรรม การเข้าค่ายธรรมะการจัดกิจกรรมลูกเสือ /เนตรนารี /ยุวกาชาด รมรงค์การทำ ความดี จัดกิจกรรมดนตรี กีฬา ละครที่เน้นธรรมะ ยกย่องเชิดชูเกียรติที่ทำความดี จัดระบบดูแล นักเรียนเข้มแข็ง และจัดระบบความประพฤติของนักเรียน

ปัญหาการขาดจริยธรรม ในอดีตที่ผ่านมาเนื่องจากระบบการศึกษาไทยมีจุดมุ่งหมาย เน้นเพื่อให้ผ่านการทดสอบทางด้านวิชาการเท่านั้น ไม่ได้เน้นการเรียน การสอนด้านจริยธรรม ผู้บริหารไม่ให้ความสนใจในการเรียนการสอนจริยธรรมและไม่ใช่ผู้นำในการให้ความรู้ แก่นักเรียน ครู ไม่เห็นความสำคัญ ขาดวิธีการในการฝึกอบรม ไม่ติดตามผลการปฏิบัติตน ของนักเรียนวัดความจํามากกว่าการปฏิบัติ ทำให้นักเรียนขาดความสำนึกที่ดี เป็นคนที่เห็น แก่ตัว ซึ่งถ้าคิดเป็นนิสัยจนกระทั่งโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น การฉ้อโกง การเอารัดเอาเปรียบ การก่ออาชญากรรมเป็นต้น ซึ่งทำให้เกิดความเสียหาย แก่ประเทศชาติเป็นอย่างมาก แต่ในปัจจุบันรัฐได้บรรจุหลักสูตร พระพุทธศาสนาและให้มีการ นำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันด้วย ทั้งนี้เพื่อขัดเกลานิสัยเด็กที่จะโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต ซึ่งจะช่วยลดปัญหาของสังคมได้ดียิ่งขึ้น (ถนอม กุลจณีย์, 2548, หน้า 2)

ผู้วิจัย ในฐานะครูผู้สอนในสถานศึกษามีโอกาสได้พบเห็นพฤติกรรม ที่ไม่พึงประสงค์ ของนักเรียน ในสถานศึกษา จึงสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการส่งเสริมจริยธรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อสนเทศอันเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปใช้ในการศึกษาและพัฒนาการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม

และค่านิยมที่พึงประสงค์ เนื่องจากการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนนั้น ยังเป็นช่วงของวัยที่จะสามารถอบรมสั่งสอน ให้เกิดคุณลักษณะนิสัยที่ดีได้ และเพื่อเป็นการปลูกฝังสิ่งที่ดีงามได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน ในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง วิทยฐานะ วุฒิการศึกษา ขนาดของสถานศึกษา ปัญหาด้านจริยธรรมของนักเรียน และปัญหาครอบครัวของนักเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการวิจัยนี้จะป็นข้อสนเทศสำหรับสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ใช้ในการวางแผนดำเนินการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน พิจารณาปรับปรุง และส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีจริยธรรมตามที่สถานศึกษากำหนดให้เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
2. เป็นข้อมูลสำหรับสังคม ท้องถิ่น ครูและผู้ปกครอง ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ให้เหมาะกับสังคมไทยอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ในด้านการบริหาร การจัดสภาพแวดล้อม การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนักเรียน และการวัดผลประเมินผลทางจริยธรรม

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2551 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 292 คน ครู จำนวน 2,346 คนรวมทั้งสิ้น จำนวน 2,638 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3, 2551, หน้า 33)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่อยู่ในโรงเรียน เนื่องจากประชากรมีจำนวนแน่นอน จึงคำนวณ หากลุ่มขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane, 1970, pp.100, 398) โดยมีระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 347 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามขนาดโรงเรียนโดยในแต่ละขนาดโรงเรียนทำการสุ่มผู้บริหารสถานศึกษาร้อยละ 50 ส่วนครูสุ่มตามสัดส่วนตามขนาดโรงเรียน แล้วจึงทำการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) จากผู้บริหารและครูในแต่ละขนาดโรงเรียน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables)

2.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.2 ตำแหน่ง

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ครูผู้สอน

2.1.3 วิทยฐานะ

- 1) ครูผู้ช่วย
- 2) ครู คศ. 1
- 3) ครู คศ. 2
- 4) ครู คศ. 3

2.1.4 วุฒิการศึกษา

- 1) ปริญญาตรี
- 2) สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.5 ขนาดของสถานศึกษา

- 1) ขนาดเล็ก (นักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา)
- 2) ขนาดกลาง (นักเรียน 121-500 คน)
- 3) ขนาดใหญ่ (นักเรียน 501 คนขึ้นไป)

2.1.6 ปัญหาด้านจริยธรรมของนักเรียน

- 1) น้อย
- 2) ปานกลาง
- 3) มาก

2.1.7 ปัญหาครอบครัวของนักเรียน

- 1) น้อย
- 2) ปานกลาง
- 3) มาก

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables)

ตัวแปรตาม คือ สภาพและปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ใน 5 ด้าน คือ

- 2.2.1 การบริหาร
- 2.2.2 การจัดสภาพแวดล้อม
- 2.2.3 การจัดการเรียนการสอน
- 2.2.4 การจัดกิจกรรมนักเรียน
- 2.2.5 การวัดผลประเมินผลทางจริยธรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

การส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมของโรงเรียน หรือสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้และประสบการณ์ต่างๆของโรงเรียน ให้แก่นักเรียน เพื่อปลูกฝังพัฒนาและส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน คือ การบริหาร การจัดสภาพแวดล้อม การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนักเรียน และการวัดผลประเมินผลทางจริยธรรม

การบริหาร หมายถึง การกำหนดตามนโยบาย แผนงาน มีการแต่งตั้งคณะดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้กระบวนการให้การศึกษาด้านจริยธรรมในโรงเรียนประสบผลสำเร็จเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีความรู้และความประพฤติควบคู่กัน

การจัดสภาพแวดล้อม หมายถึง การจัดโรงเรียนในลักษณะพยายามเสริมสร้างให้มีองค์ประกอบด้านต่างๆ ภายในโรงเรียน ได้แก่ อาคารสถานที่บริเวณโรงเรียนโดยทั่วไป วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียน กระบวนการเรียนการสอนการปฏิบัติงานบุคลากร ตลอดจนการจัดกิจกรรม ประกอบการสอน ในวิชาต่างๆ ให้มีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งใฝ่เรียนรู้ กระตุ้นใจหรือปลูกฝังให้นักเรียนมีจริยธรรมที่ดีตามต้องการได้

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การสอนจริยธรรมและการสังเกตติดตามผลการปฏิบัติ เพื่อกระตุ้นใจ ให้คณะครูสามารถปรับปรุงพัฒนา กระบวนการเรียนการสอนให้มีคุณลักษณะเหมาะสมต่อการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนให้มีความพร้อมด้านความรู้และความประพฤติ

การจัดกิจกรรมนักเรียน หมายถึง การจัดทำแผนงาน การประสานงาน การอำนวยความสะดวกและการดำเนินการส่งเสริมให้คณะครู นักเรียนได้ร่วมกันจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมจริยธรรมแก่นักเรียน

การวัดผลประเมินผลทางจริยธรรม หมายถึง การวัดความสำเร็จของการส่งเสริมจริยธรรมที่ทำให้พฤติกรรมนักเรียนเปลี่ยนไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมมากนักน้อยเพียงใด

สภาพการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานของโรงเรียนในการปลูกฝังส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน

ปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน หมายถึง อุปสรรค หรือข้อขัดข้องของการดำเนินงานต่างๆ ในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

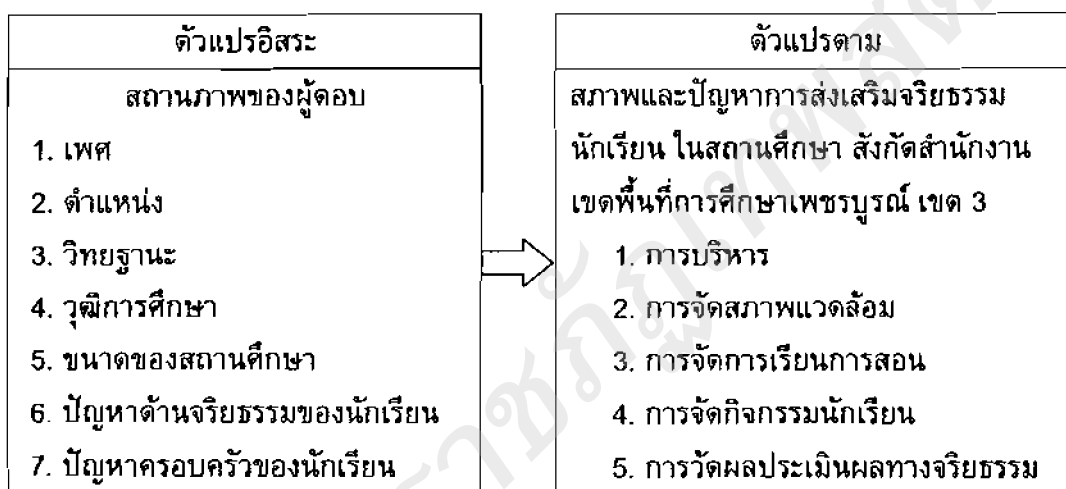
ครู หมายถึง ผู้ทำหน้าที่สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 แบ่งเป็น 3 ขนาด ดังนี้

1. ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน
2. ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121-500 คน
3. ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 501 คนขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยสภาพและปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตามกรอบแนวคิดของ ฌองส์ คิลาร์ตัน (2544, หน้า 18-19), ทศนัย สุคันธา (2549, หน้า 60) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสรุปเป็นกรอบแนวคิดด้านการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

สภาพและปัญหาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง วิทยฐานะ วุฒิการศึกษา ขนาดของสถานศึกษา ปัญหาด้านจริยธรรมของนักเรียนและปัญหาครอบครัวของนักเรียน